

en begrænset udvidelse af det, der i forvejen var tale om, dels er de firmaer, der kan komme i betragtning til sådan en levering her, under alle omstændigheder meget store verdensfirmaer, hvad enten vi ændrer proceduren eller ej.

Der blev også spurgt fra hr. Niels J. Langkildes side omkring udbudet, som jo skal foregå i sommeren 1995, hvornår man regner med at kontrahere. Det regner man med at gøre i foråret 1996.

Fru Jette Gottlieb var inde på, at man var glad for kollektiv trafik, men syntes, at det var en utilfredsstillende organisationsform, der var valgt i det gamle Ørestadsforlig. Det skal jeg ikke genoplive hele debatten om, for der er jo et meget stort politisk flertal bag selve ideen med Ørestadsselskabet, men jeg tror da, vi i hvert fald kan enes om, at uanset organisationsform vil gennemførelsen af disse kollektive trafiksystemer, som nu planlægges, være en meget stor kvalitetsforbedring for borgerne i København og på Frederiksberg, hvis man forestiller sig, at alle dele bliver gennemført.

Fru Anni Svanholt var inde på, hvor mange tunneler vi skulle have til Amager. Jeg tror, vi i hvert fald skal have to, dels den, som banen her fra Ørestadsselskabets side skal gå i, og dels en, der kan bringe trafikken over i den nordlige del af havnen; det er der i øvrigt også et konkret projekt for, som er tæt på en beslutning.

Så blev Transportrådets rolle i sagen fremhævet eller spurgt til af fru Anni Svanholt. Dertil er vel at sige, at Transportrådet egentlig ikke har nogen særlig funktion i forhold til Ørestadsselskabets opgaver, men rådet har været orienteret om selskabets arbejde og om den procedure, der er planlagt. Transportrådet vil i øvrigt også – ligesom alle andre relevante parter – få projektet til høring i forbindelse med den såkaldte VVM-procedure.

Jeg tror, det også var i fru Anni Svanholts indlæg, at spørgsmålet om, hvordan det her spiller sammen med HT's letbaneplaner, blev strejfet. Og svaret på det er vel, at Øresundsselskabets valg af system på ingen måde forhindrer en senere realisering af de letbaneplaner, HT har. Så er det bare nogle andre linjer, HT skal betjene; de skal ikke køre på de samme linjer som Ørestadsselskabet.

Men jeg ser frem til, hvis der er yderligere spørgsmål, at kunne besvare dem meget hurtigt under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 10: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af satsen for laveste efterløn og overgangsydelse).

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 12/10 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

SF-forslaget indebærer, at efterlønsstørrelsen på trin 2 skal hæves fra 82 pct. til 90 pct. af den højeste dagpengesats. Forslaget går endvidere ud på, at overgangsydelsens faste sats på 82 også forhøjes til 90 pct. af den højeste dagpengesats.

Forslagsstillerne begrundet forslaget med, at efterlønsmodtagere på 2. trin er økonomisk meget dårligere stillet end personer i det sociale system, der har mulighed for en række goder på grund af deres tilhørsforhold til det sociale system.

Endvidere nævnes det i bemærkningerne, at modtagere af overgangsydelse, der måske allerede vælger denne ydelse som 50-årige, først må klare sig på 82 pct.-satsen i 10 år for derefter at komme på efterlønstrin nr. 2 i de følgende 7 år.

Jeg ville naturligvis gerne – regeringen ville gerne – have medvirket til at gøre de økonomiske vilkår for modtagere af overgangsydelser og efterløn på 2. trin bedre, end de er i dag, men det er imidlertid ikke helt tilfældigt, at vi valgte et kompensationsniveau på 80 pct., der så senere er forhøjet til 82 pct.

Ordnningen med overgangsydelse er en ordning, der er kendetegnet ved, at medlemmerne fritages for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og at denne frigørelse for rådighedsforpligtelsen betales med en lavere ydelsessats.

Som forslagsstillerne allerede ved, er det regeringens politik, at der skal holdes igen på udgiften udbetalinger af overførselsindkomster, og dette forslag vil koste ganske mange penge.

Hvis vi tager det udgangspunkt, vi har i finansloven for 1995, skønnes det, at der vil være godt og vel 115.000 efterlønsmodtagere – heraf er der 67.000, der vil være på trin 2. En forhøjelse til 90 pct. fra 3. juli 1995 for den gruppe vil betyde en merudgift i 1995 på 300 mio. kr. Når det drejer sig om personer på overgangsydelse, skønnes der at være 13.000 i 1995, og merudgiften ved en forhøjelse vil være 60 mio. kr. Så samlet set vil forslaget for året 1995 betyde en merudgift på 360 mio. kr.

Da det på finanslovsforslaget er antaget, at antallet af efterlønsmodtagere og personer på overgangsydelse vil stige i de kommende år, kan merudgifterne i årene fra 1996 og frem til og med 1998 anslås at være henholdsvis 850 mio. kr. og 890 mio. kr. for at ende med en merudgift i 1998 på 900 mio. kr.

Vi kan ikke i regeringen gå ind for det fremsatte forslag, selv om vi kan have megen sympati for en mindre forbedring af vilkårene for efterlønsmodtagere på 2. trin.

Jan Petersen (S):

Da den socialdemokratiske ordfører, hr. Ole Vagn Christensen, ikke kan være til stede i dag, skal jeg fremføre de synspunkter, vi har i Socialdemokratiet omkring lovforslag nr. L 10, SF's forslag om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring.

Målet med forslaget er at forbedre vilkårene for modtagere af overgangsydelse og efterløn på trin 2 ved at hæve satserne fra 82 til 90 pct. af dagpengemaksimum.

I Socialdemokratiet konstaterer vi med glæde, at SF stille og roligt er begyndt at se de økonomiske realiteter i øjnene og nu er gået væk fra at kræve, at ydelserne hæves til fuldt dagpengemaksimum. Men selv en forøgelse af satserne til 90 pct. vil resultere i en betydelig forøgelse af statens udgifter. Vi har adskillige gange gjort opmærksom på, at vi ønsker at holde igen med udgifterne, og at vi ikke kan acceptere ufinansierede finanspolitiske lempelser i forhold til finanslovsforslaget for 1995. De tanker, der ligger

bag denne markering fra SF, kan sagtens vinde sympati i Socialdemokratiet. Vi er bestemt ikke uvillige til at gøre noget for de pågældende grupper, og som eksempel kan nævnes, at vi ved de sidste satspuljeforhandlinger var med til at gennemføre en halvering af kontingentet for efterlønsmodtagere på trin 2. I bemærkningerne til forslaget er SF selv inde på, at netop satsreguleringsmidlerne kunne være et led i finansieringen.

Vi vil naturligvis ikke forhindre SF i at lade mulighederne for at forbedre vilkårene for modtagere af efterløn og overgangsydelse indgå i de igangværende forhandlinger om henholdsvis finansloven og anvendelsen af satsreguleringspuljen, men jeg vil med disse bemærkninger alligevel henvise til, at vi må afvise forslaget, sådan som det foreligger.

Else Winther Andersen (V):

Venstre mener, at efterløn er et tilbud, som er kommet for at blive, og vi ser da også, at der er flere og flere, som ønsker at starte deres tilbage-trækning fra arbejdsmarkedet med at gå på efterløn. Det har betydet, at den gennemsnitlige alder for fratrædelse fra arbejdsmarkedet i dag ligger på 62-63 år.

Men at efterlønnen er kommet for at blive, er jo ikke ensbetydende med, at der er økonomisk mulighed for at bruge flere penge på dette område. Når vi ser på helårsvirkningen af dette lovforslag, kan vi jo se, at det kommer til at koste 640 mio. kr., og det er jo nok ikke et tal, som ikke står til troende, særligt når vi ved, at der er stigende tilgang til efterlønsordningen.

Jeg må sige til SF, at der jo ingen problemer er i at give pengene ud, men de skal jo tages et andet sted fra, og det kan medføre en større ulighed end ved at bibeholde ordningen, som den er nu.

Så Venstre kan ikke gå ind for dette lovforslag.

Pia Christmas-Møller (KF):

Efterlønnen er kommet for at blive – det er så sandt, som det er sagt – men vi mener i Det Konservative Folkeparti helt principielt, at det er rigtigt, at efterlønnen består af to ydelsestrin for de personer, der vælger at gå på efterløn allerede som 60-61-årige; så kan vi altid diskutere det konkrete ydelsesniveau.

Men lige så vigtigt mener vi det er, at der i ordningen er indbygget et økonomisk incitament til at vente med at gå på efterløn, til man er

63 år eller mere. Vi er faktisk fortsat yderst tilfredse med, at det er lykkedes os at få gennemført den særlige 63-års-regel. Indtil da var det entydigt sådan, at jo tidligere man valgte at gå på efterløn, des mere fik man ud af systemet.

For så vidt angår overgangsydelsen, er forslagsstillerne fuldstændig galt afmarcheret i opfattelsen af de gældende regler. Man kunne måske godt forvente, at SF havde gjort sig den ulejlighed at sætte sig en lille smule ind i de gældende regler, inden man farer til at fremsætte forslag om ændringer, som oven i købet koster mere end halv milliard kroner. Det er direkte vrøvl, når SF i bemærkningerne skriver, og jeg citerer fra side 2:

»Omvendt rammes grupper, der er nedslidte og udstødte i en yngre alder – 50-59 år – ekstra hårdt, idet de fra første dag får en overgangsydelse på kun 82 pct.«

Reglerne er faktisk sådan, at forudsætningen for at kunne vælge at gå på overgangsydelse er, at man inden for de sidste 15 måneder mindst har været ledig i sammenlagt 12 måneder. Det vil på lidt mere direkte dansk sige, at man altså som minimum skal have været ledig i et helt år eller mere, hvor dagpengene har været udbetalt efter de almindelige maksimumsregler. Overgangsydelsen er et tilbud til personer i 50-59-års-alderen, som er ramt af længerevarende ledighed, og som ikke umiddelbart har udsigt til at få job. Det er et godt tilbud. De skal have mulighed for at vælge overgangsydelsen som alternativ til dagpengene. Vælger man overgangsydelsen, slipper man til gengæld for at skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og netop på grund af fritagelsen for rådighedskravet er satsen lavere end dagpengemaksimum. I Det Konservative Folkeparti mener vi, at det er et rigtigt princip, for der skal være forskel på, om man står til rådighed for arbejdsmarkedet eller ej.

Ved siden af de helt principielle overvejelser om, hvor mange trin de forskellige tilbud skal indeholde, står problemet med finansieringen af forslaget. Forslagsstillerne regner selv med, at helårsvirkningen påfører staten en merudgift på 640 mio. kr. Det er immervæk et stort beløb, som skal finansieres. Hvor vil SF finde pengene? Hvilke grupper skal i stedet holde for? Det får vi ikke noget som helst konkret at vide om i bemærkningerne, og det håber jeg at forslagsstillerne her i dag kan løfte sløret en lille smule for.

Vi må i Det Konservative Folkeparti afvise dette forslag, og vi undrer os en lille smule over,

hvordan det kan være, at SF på arbejdsmarkedsområdet, på socialområdet og på en række andre områder er ved at falde over sine egne ben for at komme med det ene dyre udstillingsforslag efter det andet. Man skal ligesom have alle varerne præsenteret i udstillingsvinduet her i den første måned efter folketingsvalget. Er det mon, fordi Enhedslisten er kommet i Folketinget? Ja, man kunne jo få den tanke.

Tom Behnke (FP):

Da vores ordfører, fru Annette Just, ikke kunne være til stede i disse minutter, har jeg lovet at sige noget på vegne af Fremskridtspartiet.

Det er ikke nogen hemmelighed, at Fremskridtspartiet i det hele taget synes, at efterlønsordningen er en dårlig ordning, og som følge deraf er vi som udgangspunkt også imod det forslag, som vi diskuterer i øjeblikket.

Men lad mig også sige – som også den konservative ordfører var inde på – at hvis det er muligt for SF at finde så mange millioner kroner på finansloven, hvorfor bruger SF så ikke pengene til de folk, som har et reelt behov for at få hjælp? Det er folk, som virkelig har nogle sociale problemer, og som i dag ikke får den hjælp, de har brug for. Hvorfor har man så travlt med at hælde pengene i lommerne på folk, som i virkeligheden godt kan klare sig selv, og som er stærke nok til at kunne finde andre løsninger? Hvorfor bruger man ikke nogle af alle disse penge til at hjælpe dem, der virkelig har brug for hjælp? Det har vi undret os over hver eneste gang, vi har set et forslag fra SF's side.

Fremskridtspartiet er imod efterlønsordningen, og derfor er vi imod SF's forslag.

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil allerførst sige, at jeg her også repræsenterer CD, hvis ordfører er forhindret i at være til stede nu.

Der er en bestemt linje i den række forslag, SF fremsætter for Folketinget i denne uge. I går behandlede vi her i salen tre udgiftskrævende forslag på det sociale område. I Det Radikale Venstre kunne vi ikke støtte dem, blandt andet fordi de var for dyre, og fordi de ikke harmonerer med sigtet i regeringens økonomiske politik. I dag skal vi se på spørgsmålet om forhøjelse af den laveste sats for efterløn og overgangsydelse. SF ønsker den laveste efterlønsats og satsen for overgangsydelse hævet fra 82 til 90 pct. fra 1. juli næste år.

I Det Radikale Venstre har vi forståelse for, at der kan være behov for visse forbedringer af vilkårene for disse grupper. Men som SF allerede ved, er det regeringens holdning, at de rammer, der er lagt for finansloven for 1995, skal holdes, og jeg vil endnu en gang opfordre SF til at søge indflydelse på finansloven. Så kunne det jo være, man kunne se på dette område. Efter Det Radikale Venstres opfattelse er der ikke rum for en forøgelse af overførselsindkomsterne med 640 mio. kr. årligt, som SF i sine bemærkninger skriver forslaget på sigt vil komme til at koste.

Arbejdsministeren nævnte, at antallet af efterlønsmodtagere og personer på overgangsydelse vil stige i de kommende år, og at de anslåede merudgifter i 1998 nærmer sig 1 mia. kr. årligt, helt præcist 900 mio. kr.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

SF's forslag om at hæve satserne for overgangsydelser og efterløn peger i den rigtige retning. Vi skal behandle vore ældre ordentligt, især de folk, der gennem nedslidning og hårdt arbejde er ved at køre træt på arbejdsmarkedet. I virkeligheden gælder det for alle overførselsindkomsterne, at de burde sikre rimelige levevilkår for alle uanset årsagen til deres manglende ønsker om eller evne til eller mulighed for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet.

På lang sigt ville vi gerne arbejde hen imod en fælles samfundsmæssig social grundydelse, som skal gælde for alle, men det er ikke forslaget i dag. Forslaget om at starte en forbedring for de ældre og dem, der er hårdest ramt af nedslidende arbejde, får hermed nogle pæne ord med på vejen til udvalget.

Aage Frandsen (SF):

Først vil jeg godt komme med nogle generelle betragtninger om, hvorfor vi har fremsat dette og andre forslag, som er til behandling i dag, og forslag på det sociale område, som var til behandling i går.

Det drejer sig om forslag, som vi mener er helt nødvendige i forhold til at sikre rimelige vilkår på det sociale område for nogle grupper af mennesker, som økonomisk er særlig trængt, og for at bidrage til, at flere kan få arbejde. Det er det, der ligger i nogle af de andre forslag, vi har fremsat. Dette drejer sig alene om det sociale niveau for ydelserne.

De forslag, vi har taget frem, er alene forslag, som vi ved vi selv kan finansiere ved ændringsforslag til finansloven. Og det er da klart, at forslagene skal ses i sammenhæng med, at der foregår finanslovsforhandlinger i øjeblikket. De forslag, som vi har til behandling i dag, og dem, vi havde i går, er naturligvis forslag, som vi senere i dag skal diskutere med finansministeren, herunder også finansieringen af dem.

Vi har ikke taget en række andre forslag med – om rimelige ydelser til andre mennesker, som vi også mener får i underkanten af, hvad de burde få. Vi har kun taget det med, som vi mener er nødvendigt at tage med, og derfor har vi altså også sørget for, når det drejer sig om disse forslag, at vi har fremsat andre forslag – de er jo ikke til behandling i dag, sådan foregår det jo ikke herinde – som sikrer, at der er dækning for hver eneste kroners udgift, vi har.

Det kan godt være, at der heller ikke i Folketinget er flertal for at anvende den finansiering, men vi kan sagtens selv finde ting i finansloven, hvor der kan være tale om ændringer, som giver baggrund for dækning. Derfor har vi kun fremsat de forslag, vi kommer med her.

Så er der spørgsmålet om, hvad der er reelt behov for. Ja, det er selvfølgelig et subjektivt valg. Vi mener, at mennesker, som vælger at gå på efterløn, får nogle ganske store økonomiske problemer i det øjeblik, de går på overgangsydelse, og da er de altså på 82 pct. Det er også nævnt, at der skal være et økonomisk incitament til, at man ikke vælger efterløn – det lå der i nogle borgerlige partiers udtalelser. Ja, det kan man da godt sige der kunne være. Men i en situation, hvor arbejdsløsheden er voldsomt stor, har resten af samfundet vel en interesse i, at nogle af de ældre medborgere, som allerede er nedslidt på arbejdsmarkedet, også får mulighed for at gå af – og på en sådan måde, at de økonomisk kan klare sig.

Det er klart, at med de bemærkninger, der er faldet her, ud over bemærkningerne fra Enhedslisten, er der ikke tale om, at vi har fået tilslutning til vores forslag. Ikke desto mindre vil vi møde frem med dette og en række andre forslag i de kommende forhandlinger med regeringen om finansloven.

Dette forslag er et af de forholdsvis dyre, fordi det drejer sig om ret mange mennesker. Nogle af de andre forslag, vi har, er ret billige i forhold til finansloven som helhed. Så kan det være, regeringen og regeringspartierne vil se mere velvilligt på det, når det netop økonomisk ikke

er så dyrt. Vi erkender, at det her er ganske dyrt, fordi ganske mange mennesker er omfattet af disse ordninger, og hvis man vil give dem et løft, ja, så bliver det, som ligger i forslaget her, altså ganske dyrt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om fordeling af arbejde og fritid. (Skraldemandsmodellen).

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.

(Fremsat 13/10 94).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Der eksisterer i dag to ordninger, der giver mulighed for at dele en mængde arbejde og samtidig modtage offentlig ydelse som erstatning for den nedsatte arbejdstid. Dette er dels jobbelysningsordninger, der etableres inden for rammerne af sabbatorlov, dels arbejdsfordeling, som er en del af det almindelige forsikringsystem.

Man kan spørge, hvad forskellen er mellem de to ordninger, vi kender i dag, og det forslag, der ligger til forhandling lige nu.

Der har i lovgivningen i en række år været adgang til at etablere arbejdsfordelingsordninger på virksomheder. Der er ved arbejdsfordelingsordninger tale om at dele arbejdet mellem de ansatte for at undgå afskedigelser. Arbejdsfordeling etableres ved aftale mellem arbejdstager og arbejdsgiver på den enkelte virksomhed,

og formålet er som sagt at undgå afskedigelser ved en midlertidig nedgang i produktionen.

Det, der lægges op til i SF's beslutningsforslag, er såkaldte arbejdsfordelingsordninger, som skal medvirke til nyansættelser. Vi er, som jeg ser det, tilbage ved beslutningsforslag nr. B 74, som SF fremsatte her i februar måned i år, over for de muligheder, der ligger inden for rammerne af orlovsordningerne.

Forslaget er i det store og hele enslydende med B 74 bortset fra to punkter, som jeg synes det er vigtigt at trække frem. Dels skal de, der er omfattet af jobbelysningen i det nye forslag, ikke stå til rådighed i friugerne eller på fridagene, og dels er ordningen nu gjort midlertidig – til udgangen af 1996.

Jeg sagde, da vi behandlede forslaget i februar måned, at regeringen ikke kunne gå ind for det nye særlige regelsæt, som SF lagde op til dengang, og som SF for så vidt også lægger op til i dag. Selv om der er sket mindre ændringer, kan det altså ikke få regeringen til at skifte standpunkt. Jeg må endnu en gang afvise, at regeringen kan gå ind for forslag af denne karakter.

Vi har i denne debat omkring sabbatorlov og arbejdsfordelingsordninger hele tiden sagt, at vi er meget positive over for jobbelysning, men det må ske inden for rammerne af de orlovsordninger, der allerede er etableret som forsøgsordninger, f.eks. ved uddannelsesorlov, hvor der gives fine muligheder for både at højne arbejdsstyrkens kvalifikationsniveau og sikre jobrotation på arbejdsmarkedet.

Der er i dag også mulighed for at benytte sabbatorloven til at sikre jobrotation og lave jobbelysningsordninger. Der er en lang række grupper på arbejdsmarkedet, der har lavet aftaler inden for ordningen, og man må sige, at orlovsordningernes succes bygger altså på, at der er muligheder inden for de rammer, vi har i dag.

Et af kravene både i SF's forslag og i de gældende regler er, at man skal være dagpengeberettiget, og at man som ledig står til rådighed for arbejdsmarkedet, hvilket de, der ønsker at nedsætte arbejdstiden, jo ikke gør.

Jeg vil sige til SF, at forslaget er endnu et godt forsøg på at få ændret på sabbatorloven, som vi som sagt har som forsøgsordning. Men som jeg har antydnet, har vi ikke ændret holdning i forhold til det gamle forslag om en skraldemandsordning. Vi synes, vi skal give rum og plads og muligheder inden for de nuværende orlovsordninger.